

نوین سازی شبکه توزیع کالا با استفاده از تسهیلات صندوق توسعه ملی

زهرا آقاجانی، عضو هیات علمی موسسه مطالعات و پژوهش های بازرگانی

اقتصاد پویا

فروشگاه‌های بزرگ و زنجیره‌ای که به عنوان بخش سازمان‌دهی شده شبکه توزیع در بخش خرده فروشی از آن یاد می‌شود، در بسیاری از کشورهای جهان نقش چشمگیری در شبکه توزیع کالا دارد. به طوریکه می‌توان گفت که برای نمونه در آمریکا در سال ۲۰۱۰ بیش از ۸۵ درصد از خرده فروشی متعلق به خرده فروشی سازمان یافته بوده و ۷۵ درصد از این بازار نیز متعلق به ۲۲ فروشگاه زنجیره‌ای برتر بوده است. علاوه بر این باید گفت که میزان نفوذ خرده فروشی سازمان یافته برای برخی از کشورهای منتخب دیگر جهان از قبیل فرانسه (۸۰ درصد)، ژاپن (۶۶ درصد)، مالزی (۵۵ درصد)، برزیل (۳۶ درصد)، روسیه (۳۳ درصد)، چین (۲۰ درصد) و هند (۵ درصد) بوده است. این در حالی است که این سهم در ایران بسیار ناچیز بوده و بر اساس آخرین اطلاعات موجود میزان آن در سال ۱۳۸۴ تنها ۰/۲ درصد و در سال ۱۳۹۰ در حدود ۵ درصد برآورد گردیده است. این در حالی است که بر مبنای طرح تحول اقتصادی و در راستای نوین‌سازی شبکه توزیع لازم است سهم بخش سازمان‌دهی شده ارتقا یابد.

یکی از مهم‌ترین راهکارهای افزایش سهم فروشگاه‌های زنجیره ای در شبکه توزیع کالا ارائه تسهیلات یا حمایت‌های بانکی ترجیحی اعم از کمک‌های فنی و اعتباری از قبیل آموزشی، کمک مالی، مشاوره فنی می باشد. اما آنچه این موضوع را با مشکل مواجه می‌کند آن است که تسهیلات بانکی مزبور با توجه به این که ممکن است سیستم بانکی کشور قادر به تامین تسهیلات لازم در این زمینه نباشد، از کجا باید تامین شود؟

در این ارتباط می‌توان گفت که این موضوع از طریق پرداخت تسهیلات ریالی - ارزی از محل صندوق توسعه ملی قابلیت عملیاتی شدن دارد. همچنین از آنجایی که این صندوق بر اساس تاکیدات مقام معظم رهبری در بند ۲۲ سیاست‌های ابلاغی قانون برنامه پنجم توسعه؛ مبنی بر تغییر نگاه بر نفت، گاز و درآمدهای حاصل از آن از منبع تامین بودجه عمومی به منابع و سرمایه‌های زاینده اقتصادی ایجاد شده است. به طوری که در اساسنامه این صندوق که در قالب ماده ۸۴ قانون برنامه پنجم

تدوین شده است، تاکید شده که منابع این صندوق از محل واریز سالانه حداقل ۲۰ درصد از صادرات نفت، گاز و فرآورده های نفتی و افزایش سالانه ۳ درصدی از محل منابع مذکور به حساب صندوق تامین می شود و از موارد مصرف این تسهیلات ارائه تسهیلات به بخش های خصوصی، تعاونی و نهادهای عمومی غیردولتی جهت ایجاد سرمایه گذاری های مولد می باشد که یکی از مصادیق آن می تواند سرمایه گذاری در بخش خدمات توزیع به ویژه ارائه تسهیلات به فروشگاه های بزرگ و زنجیره ای باشد که آثار شایان توجهی در نوین سازی شبکه توزیع کالا و ارتقا بهره وری این بخش خواهد داشت.

درخاتمه می توان گفت یکی از راهکارهای تامین منابع برای نوین سازی شبکه های توزیع کالا در ایران، بهره مندی از صندوق توسعه ملی بوده که از طریق اولویت بندی برنامه های وزارت صنعت، معدن و تجارت و به تبع آن معرفی فروشگاه های بزرگ و زنجیره ای به این صندوق و بانک های عامل آن قابل پیگیری می باشد.